

Veeaankoop op melkveebedrijven nog geen verleden tijd

Wim Hanekamp

Uit I&R cijfers blijkt dat 70 % van de melkveebedrijven regelmatig vee aanvoert. Dit ondanks het feit dat bekend is dat aankoop van vee een grote risicofactor is voor de insleep van ziektekiemen. Uit oogpunt van bedrijfsgezondheid is dit een zorgwekkende situatie.

Voor een gezonde veestapel is het belangrijk om de insleep van ziektekiemen tegen te gaan. Omdat de koe de belangrijkste besmettingsbron is moeten contacten met vreemd vee zoveel mogelijk voorkomen worden. Het aankopen van dieren is een zeer belangrijke risicofactor. De kans bestaat immers dat niet alleen een goede koe wordt aangekocht, maar dat u er 'gratis' ook een aantal ziektekiemen 'bij krijgt'.

Situatie in de praktijk

Om inzicht te krijgen in de aanvoer op melkveebedrijven is in de I&R-databank nagegaan op hoeveel bedrijven in de periode van september 1998 tot en met augustus 1999 rundvee aangevoerd is. Uit tabel 1 blijkt dat op 70 % van de melkveebedrijven meer of minder vee aangevoerd is. Bijna de helft van de bedrijven koopt af en toe vee aan (één tot en met zes stuks), terwijl een kwart van de bedrijven veel vee aankoopt. In de cijfers kan enige 'ruis' zitten doordat veehouders een vaarskalf soms eerst afmelden en later alsnog besluiten het aan te houden. Sommige bedrijven hebben twee UBN's op dezelfde locatie en anderen scharen (jong)vee uit naar een bedrijf zonder ander vee. Dit wordt (onterecht) gezien als aanvoer.

In de praktijk wordt het percentage melkveehouders wat vee aankoopt onderschat. Dit blijkt onder andere uit een enquête onder dierenartsen en voorlichters die betrokken zijn bij een demonstratie project diergezondheid op de proefbedrijven. Volgens de geënquêteerden zou op een derde van de bedrijven het afgelopen jaar vee aangekocht zijn.

In vergelijking met een eerder overzicht van de Gezondheidsdienst voor Dieren over juni 1994 tot september 1995 is het percentage gesloten bedrijven (zonder aanvoer van rundvee) wel gestegen, van 16 naar 30 % en het aandeel bedrijven dat qua aanvoer volledig open is (aanvoer van drie of meer dieren per jaar) is gedaald van 61 naar 41 %. Desondanks blijft de aanvoer toch nog te hoog.

Waarom toch aankopen?

Onduidelijk is wat precies de redenen voor aankoop zijn. Is het de handelsgeest van de veehouder, vindt hij het jammer om het quotum niet vol te melken, is er een pinkenstier nodig, denkt men een grote stap te kunnen maken in de fokkerij? Wat de reden ook mag zijn, bewust of onbewust worden er grote risico's genomen.

Tabel 1 Aantal aangevoerde dieren op melkveebedrijven

Aantal aangevoerde dieren	Aantal melkveebedrijven	
	1994/'95	1998/'99
0	5.282	8.663
1-2	7.494	8.468
3-6	7.517	5.355
7-10	3.914	2.367
11-15	2.693	1.536
16-25	2.619	1.345
26-50	2.003	928
>50	1.433	543
Totaal aantal bedrijven	32.955	29.205

Vaak zegt men bij aankoop wel te letten op de Leptospirose- en IBR-status van het bedrijf van verkoop. Maar daarnaast is ook de gezondheidsstatus van andere besmettelijke dierziekten zoals BVD, paratbc en ook Salmonella van belang. Verder komen bedrijfsgebonden ziekten zoals mastitis en klauwaandoeningen hier nog bij. Door aankoop van vee kunnen ook de ziektekiemen hiervan op het bedrijf komen. Tenslotte kan het ook nog mis gaan wanneer de dieren in niet goed schoongemaakte en ontsmette veewagens getransporteerd worden.

Veel bedrijven houden ruim jongvee aan, waardoor aanvoer in feite nog minder noodzakelijk wordt. Door regelgeving op milieugebied zal de druk op het houden van jongvee toenemen. Uit oogpunt van besmettingsgevaar is al het jongvee

afstoten en weer overgaan op centrale jongvee opfok niet aan de orde. Voor een gezonde vee-stapel is eigen opfok nodig.

Gezonde bedrijfsvoering

Naast het voorkomen van contacten met vreemd vee zijn er nog een drietal hoofdmaatregelen om in- en versleep van ziektekiemen tegen te gaan.

- Bedrijfskleding voor professionals zoals dierenarts en inseminator.
- Kalveren alleen biest van de eigen moeder geven en daarna kunstmelk.
- Jongvee gescheiden huisvesten van ouder rundvee.

Deze maatregelen vormen samen de basis van een gezonde bedrijfsvoering. Dat omvat dus duidelijk meer dan een gesloten bedrijfsvoering.

Het beste is éénrichtingsverkeer: alleen maar dieren afvoeren.

